

Nazwa praktyki:

Kanał zgłaszania dla funduszy strukturalnych

Państwo: Finlandia

Kategoria praktyki:

- Zgłaszanie naruszeń

Kontakt:

- Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Zatrudnienia
- [Strona internetowa](#)
- info@tem.fi
- rakennerohasloj@tem.fi

Przeciwdziałanie ryzykom nadużyć finansowych

- Konflikt interesów
- Zmowa
- Manipulowanie kosztami projektu

Kontekst i cele

W Finlandii wiele organów przyjmuje i rozpatruje zgłoszenia dotyczące różnych rodzajów niewłaściwych praktyk. Obecne prawodawstwo w zakresie ochrony osób zgłaszających nieprawidłowości ma jednak pewne braki, np. w przypadku zgłaszania zarzutów dotyczących nadużyć finansowych tożsamość osoby zgłaszającej niekoniecznie podlega ochronie. Tylko kilka organów, w tym policja i urząd skarbowy, oferuje obecnie kanały anonimowego zgłaszania.

Jeżeli chodzi w szczególności o Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne (ESIF), nie istniał żaden kanał zgłaszania. Instytucja Zarządzająca (IZ) dostrzegła potrzebę wdrożenia takiego kanału dotyczącego nadużyć finansowych w funduszach ESI, który zapewni możliwość anonimowego zgłaszania, aby zachęcić ludzi do mówienia o nich bez obawy o reperkusje.

Utworzony w tym celu kanał zgłaszania jest zatem skierowany do ogółu społeczeństwa i może być wykorzystywany w przypadku uzyskania przez kogokolwiek wiedzy o nadużyciach finansowych związanych z projektami finansowanymi przez ESIF. Ma to na celu zwiększenie liczby zgłoszeń i wykrywania przypadków nadużyć finansowych związanych z finansowaniem unijnym.

Opis praktyki

IZ dodała kanał zgłaszania na swojej stronie internetowej dla funduszy strukturalnych, który zaczął funkcjonować w maju 2019 r. Osoby odwiedzające stronę internetową funduszy strukturalnych mogą znaleźć informacje na temat „działań przeciwko nadużyciom finansowym”, gdzie wymienione są różne kanały sprawozdawcze, w tym kanały udostępnione przez fińską policję i urząd podatkowy, OLAF, Ministerstwo Sprawiedliwości oraz specjalny kanał zgłaszania do zgłaszania nadużyć finansowych w zakresie funduszy UE.

IZ zdecydowała się nie umieszczać kanału zgłaszania na pierwszej stronie, aby zapobiec błędnym zgłoszeniom przez osoby, które przypadkowo natkną się na tę opcję. Zamiast tego chce ona zachęcić do zgłaszania się osoby, które celowo szukają tego kanału.

Kanał zgłaszania jest dostępny w językach fińskim i szwedzkim (nie jest dostępny poprzez angielską wersję strony internetowej). Składa się z prostego formularza, w którym osoba zgłaszająca może podać tytuł lub temat swojego zgłoszenia, a następnie opisać zarzut w formie tekstowej.

Strona informuje osobę zgłaszającą, że zgłoszenie jest anonimowe i odradza ujawniania jakichkolwiek danych osobowych w podanym tekście. Zgłoszenie może dotyczyć wszelkich podejrzeń o nadużycia lub niewłaściwe postępowanie związane z Programem Fińskich Funduszy Strukturalnych na lata 2014-2020. Dokładniej ujmując, wyjaśniono, że zgłoszenie może odnosić się do beneficjentów lub działań projektów finansowanych w ramach programu lub organów odpowiedzialnych za jego wdrażanie. Może dotyczyć przypadków nieprzestrzegania przepisów, łapówek, działań sprzecznych z prawem lub warunkami finansowania lub przestępstw finansowych związanych ze wsparciem finansowym itp. Tytuł zgłoszenia może być jednak dowolny i nie jest ograniczony do predefiniowanej listy.

Zgłaszający jest również informowany, że to IZ przetwarza informacje. W przypadku zarzutów, które nie dotyczą ESIF, dana osoba proszona jest o bezpośredni kontakt z policją lub urzędem skarbowym.

Nie ma możliwości załączania dokumentów, a w formularzu nie są zbierane żadne dane osobowe (chyba, że osoba poda dane osobowe w samym polu tekstowym). Adres IP osoby zgłaszającej jest zbierany w ramach śledzenia odwiedzin strony internetowej. Dostarcza to jednak tylko informacji o usługodawcy. Tożsamość osoby jest ujawniana tylko policji w przypadku dochodzenia karnego, nie zaś pracownikom IZ.

Kanał zgłaszania jest powiązany ze skrzynką pocztową w IZ, która jest regularnie sprawdzana przez pracowników. Kiedy pojawia się zarzut, jest on oceniany przez grupę wyspecjalizowanych pracowników IZ, którzy decydują, czy konieczne jest dochodzenie lub inne rodzaje środków naprawczych. W przypadku podejrzania o nadużycie, zgłoszenie jest przekazywane policji. IZ ocenia również, czy zgłoszenie ma na celu wyłącznie wyrządzenie komuś krzywdy, tj. czy jest to zarzut w złej wierze. W takim wypadku zgłoszenie nie jest rozpatrywane.

Pracownicy IZ przeszli specjalne szkolenie w zakresie zapobiegania nadużyciom finansowym w związku z pełnioną przez nich funkcją. W skład personelu odpowiedzialnego za rozpatrywanie zarzutów wchodzi również osoby posiadające specjalistyczną wiedzę prawną w odpowiednich dziedzinach.

Stworzenie kanału nie wiązało się ze znaczącymi kosztami dla IZ i zostało uwzględnione w budżecie przeznaczonym na projekt strony internetowej. Utrzymanie nie powoduje również żadnych dodatkowych kosztów, ponieważ jest częścią regularnych działań kontrolnych i audytowych IZ. Obecnie IZ nie publikuje zgłoszeń o liczbie otrzymanych zarzutów ani o wynikach śledztw.

Kanał zgłaszania jest regularnie obejmowany szkoleniami dla Instytucji Pośredniczących. W 2019 r. IZ zorganizowała kampanię zwiększającą świadomość, podczas której w ciągu tygodnia w mediach społecznościowych udostępniano filmy i posty na temat nadużyć finansowych i zapobiegania nadużyciom. W ramach tej kampanii reklamowano również kanał zgłaszania.

Rapporteringskanal

Rubrik för anmälan

Beskrivning av händelsen

Textverifikation (Obligatorisk)

Skicka

Wyjątkowe funkcje

Kanał zgłaszania oferuje możliwość anonimowego zgłaszania spraw związanych z funduszami ESI w Finlandii, a zgłoszenia te są bezpośrednio rozpatrywane przez IZ.

Wyniki i rezultaty

Od momentu uruchomienia w maju 2019 r. kanał otrzymał łącznie 4 zgłoszenia dotyczące kosztów pracy i konfliktu interesów.

3 były powiązane z konkretnymi projektami i w konsekwencji zostały zbadane. Jedna sprawa została zamknięta i pozwoliła na zidentyfikowanie zdefraudowanych funduszy, które zostaną odzyskane. Pozostałe dwie sprawy są obecnie w toku.

Kluczowe czynniki sukcesu

- Bezpośrednia dostępność na stronie internetowej dla ESIF w Finlandii
- Łatwe i szybkie wdrożenie jako dodatek do istniejącej strony internetowej poświęconej EFSI
- Łatwy i szybki proces zgłaszania za pomocą prostego pola tekstowego
- Anonimowość osoby zgłaszającej

Napotkane wyzwania i wyciągnięte wnioski

Przykład Finlandii pokazuje, że oferowanie możliwości zgłaszania nadużyć nie musi wymagać znacznych inwestycji. Choć nie spowodowało to żadnych dodatkowych kosztów dla IZ, pozwoliło zbadać przypadki nadużyć finansowych, które w przeciwnym razie mogłyby pozostać niewykryte.

Potencjał do przenoszenia

Dodanie prostego kanału zgłaszania na stronie internetowej IZ może być łatwo powielone przez inne kraje.

Jednak w zależności od uwarunkowań prawnych anonimowe zgłaszanie może być niedozwolone i należy podjąć szczególne środki w celu ochrony tożsamości danej osoby i zapobieżenia odwetowi.